

PROCURATURA REPUBLICII MOLDOVA

PROCURATURA GENERALĂ

mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 73, MD-2001, Tel.: /373 22/ 828 373

www.procuratura.md / e-mail: proc-gen@procuratura.md

27.07.2023 nr.4-8d/23

la nr.67/CJ-04 din 14.07.2023

Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova

Procuratura Generală a examinat *proiectul de lege nr.104 din 14.04.2023 pentru modificarea Codului de executare a Republicii Moldova nr.443/2004* expediat spre expunerea opiniei.

Prin urmare, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare prin prisma principiilor activității de legiferare, expres stipulate de art.3 din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, expunem obiecțiile și propunerile indicate *infra*:

I. Pe marginea Art.I – Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004

1.1. pct.1 - Articolul 205:

E de menționat că, proiectul de lege supus avizării are ca obiectiv nu doar modificări importante, ce vizează drepturile persoanelor în detenție, cât și acțiunile personalului penitenciar. Concomitent, prin modificările operate se remarcă ameliorarea situației de deținere a condamnaților la detențiune pe viață, inclusiv prin excluderea din Codul de executare a unor prevederi de excepție în privința acestor categorii de condamnați și acordarea în așa mod a unor beneficii. Urmare, ținem să menționăm că, însăși pedeapsa sub formă de detențiune pe viață se stabilește în situații speciale și doar pentru infracțiuni excepțional de grave, care, prin conținutul lor, se deosebesc printr-un grad de pericol excesiv de sporit, iar acest raționament în mod primordial și condiționează segregarea acestor categorii de condamnați.

Cu privire la acest aspect și ținând cont de faptul că, la moment în Republica Moldova ponderea acestor categorii de infracțiuni rămâne a fi ridicată, considerăm inoportune modificările ce se propun a fi operate la art.205 din Codul de executare, inclusiv a celor ce au drept scop excluderea din legislația execuțional-penală în vigoare a reglementărilor legale aferent deținerii, obligațiilor, interdicțiilor, măsurilor disciplinare

ce vizează direct persoanele condamnate la detențiune pe viață, din considerentul dezechilibrului ce va fi generat de aceste modificări cu referire la statutul acestor condamnați, și nu în cele din urmă, la condițiile de deținere în instituțiile penitenciare în raport cu faptele comise și cu restul deținuților care execută pedeapsa pentru infracțiuni cu un grad de pericol social mai redus (*pentru infracțiuni mai puțin grave, grave și deosebit de grave*), iar argumentul că, „*unele criterii, în condițiile actuale de asigurare a separării, devin irealizabile*”, stipulat de către autorului proiectului în nota informativă în susținerea modificărilor operate, considerăm a fi inoportune;

1.2. 1.2 pct.2 – Articolul 210¹:

- Considerăm judicios de menționat că, în conformitate cu art.72 alin.(2) din Codul administrativ *”Petiția poate fi: a) depusă în scris la autoritatea publică ori expediată prin poștă sau fax; b) transmisă în formă electronică; c) depusă verbal, fiind consemnată într-un proces-verbal”*. Pe cale de consecință, opinăm pentru revizuirea prevederilor alin.(1) art.210¹ cu referire la depunerea petițiilor *”în scris”* de către condamnații și coroborarea proiectului de lege supus avizării cu prevederile Codului administrativ;

- Opinăm pentru ajustarea noțiunilor utilizate în proiectul de lege supus avizării la noțiunile din Codul administrativ. Astfel, conform art.7 din Codul administrativ *”Autoritate publică se consideră orice structură organizatorică sau organ instituită/instituit prin lege sau printr-un alt act normativ, care acționează în regim de putere publică în scopul realizării unui interes public”*. În considerarea acestor raționamente, la alin.(1) art.210¹ propunem substituirea sintagmei *”organe/autorități”* cu sintagma *”autorități publice”*;

- La alin.(1) art.210¹ după cuvântul *”instituției,* se propune de completat cu cuvântul *”penitenciare”*. Subsidiar, în vederea respectării trăsăturilor calitative, care trebuie să le întrunească Codul, prevăzute în art.60 alin.(3) din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, propunem revizuirea sintagmei *”la un cost minim”*. Or, neconcretizarea în proiectul de Lege a noțiunii de *”cost minim”* poate genera dubii cu privire la claritatea și previzibilitatea proiectului supus avizării;

- La alin.(3) art.210¹ propunem excluderea cuvântului *”personal”*, fiind inutil;

- Conținutul alin.(5) art.210¹, contrar art.60 alin.(3) din *Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative*, este lipsit de claritate și urmează a fi revizuit. Subsecvent, sintagma *”implicarea personalului penitenciar specializat”* poartă un caracter ambiguu;

- La alin.(7) art.210¹ propunem substituirea sintagmei *”autoritățile/organele”* cu sintagma *”autoritățile publice”*, reieșind din raționamente relatate *supra*;

1.3. pct.3 – Articolul 213:

Modificările operate prin excluderea la alineatul (3) a propoziției *”Condamnatul achită cheltuielile suportate de către instituția penitenciară în legătură cu întrevederea*

de lungă durată” creează neclaritate cu privire la persoana care va achita cheltuielile suportate în legătură cu întrevederile de lungă durată în afara penitenciarului;

1.4. pct.6. - Articolul 232 alineatul (6¹):

Cu referire la completarea art.232 cu alin.(6¹) cu următorul conținut „*Automutilarea intenționată a condamnatului nu constituie abatere disciplinară*” vom statua că, acest text nu are relevanță asupra conținutului normei ce se propune a fi completată din considerentul că, ea reglementează modalitatea de efectuare a controlului sănătății condamnatului și nu vizează reglementări cu referire la răspunderea disciplinară a condamnaților

1.5. pct.8. - Articolul 236¹ alineatul (1):

Nu susținem modificările operate prin excluderea textului la alin.(1) art.236¹ – *”precum și pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale ca urmare a automutilării sau în caz de simulare conștientă a bolilor, stabilită și confirmată de instituțiile medico-sanitare publice ale Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale”*.

Conform argumentelor invocate de către autorul proiectului de lege supus avizării în nota informativă - *”actele de automutilare reflectă în mod frecvent probleme și condiții de natură psihologică sau psihiatrică și necesită, mai degrabă, o abordare din punct de vedere terapeutic decât dintr-un punct represiv”*.

E necesar de remarcat că, autorul proiectului de lege prin modificările invocate *supra* generalizează condițiile și cauzele acțiunilor de automutilare efectuate de condamnați. Astfel, e necesar de examinat și analizat fiecare caz, în vederea stabilirii existenței problemelor de natura psihologică sau psihiatrică. În cazul excluderii acestora, considerăm necesară obligarea condamnatului la răspunderea pentru cheltuielile aferente suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale, ca urmare a automutilării.

Subsecvent, nu sunt clare raționamentele autorului proiectului de lege aferent recuperării cheltuielilor suportate de instituțiile penitenciare în legătură cu acordarea asistenței medicale, ca urmare a simulării conștiente a bolilor, care este o acțiune exercitată cu discernământ, îndreptată spre atingerea unui anumit scop;

1.6. pct.9. - Articolul 242¹ și Articolul 242² :

În privința abrogării articolelor 242¹ și 242² din Codul de executare - considerăm această propunere a fi una lipsită de raționamente, or, toate codurile din legislația națională prevăd norme distincte ce enumeră drepturile și obligațiile persoanei în raport cu statutul pe care îl deține, și în cazul dat, Codul de executare urmează să stabilească cert obligațiile condamnatului, inclusiv interdicțiile, pornind totodată și de la argumentul că, condamnatul este persoana ce suportă niște consecințe de ordin legal, impuse și stabilite

de stat pentru comiterea unor fapte prejudiciabile ce au atentat la anumite raporturi sociale pe care acesta le protejează.

Mai mult ca atât, autorul proiectului în dispoziția art.245 din Codul de executare propus spre avizare folosește expresia „*obligățiile stabilite în prezentul cod*”, însă care vor fi acestea, în cazul în care, potrivit proiectului propus, normele ce enunță obligațiile și interdicțiile condamnaților ar urma a fi abrogate. Urmare, considerăm dispozițiile de la art.245 Cod de executare în redacția actuală a fi în concordanță cu principiul clarității și previzibilității legii, principii ce cu regret nu pot fi raportate textului normei articolului 245 din proiectul propus spre avizare.

1.7. Pct.12. și pct.13. - Articolul 246¹ și Articolul 247

Opinia redată în pct.1.8. al prezentului aviz este oportună și normelor de la art. 246¹ și 247 din proiectul propus, considerând conținutul lor unul sumar și lipsit de claritate și previzibilitate, statuând totodată faptul că, în redacția actuală aceste prevederi normative corespund criteriilor de claritate și previzibilitate și nu lasă loc de interpretare.

Se va reține că, Codul de executare în redacția actuală la art.248 prevede noțiunea și circumstanțele stingerii sancțiunilor disciplinare, care fac parte din instituția de reabilitare, iar autorul proiectului propus vine cu ideea ca cuprinsul acestui articol să conțină reglementări cu referire doar la anularea măsurii disciplinare, care în opinia noastră prezintă situații ce pot surveni până la executarea măsurii disciplinare și sunt absolut distincte ca noțiuni cu impact aferent executării pedepsei, or stingerea sancțiunii disciplinare survine exclusiv după executarea acesteia. Această normă în opinia noastră ar urma să înglobeze esența juridică a ambelor noțiuni proprii instituției reabilitării.

Adjunctul Procurorului
General interimar

Igor DEMCIUCIN